

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø

Tolderlundsvej 5
5000 Odense

Att: Martin Vestergård Jensen

ENERGINET
Eltransmission

Energinet
Tonne Kjærsvvej 65
DK-7000 Fredericia

+45 70 10 22 44
info@energinet.dk
CVR-nr. 39 31 48 78

Dato:
28. april 2025

Forfatter:
SOX

ANSØGNING OM UNDTAGELSE MILJØVURDERINGSLOVEN § 4 STK 4 FOR LANDANLÆG FOR HESSELØ HAVVINDMØLLEPARK

1. Indledning

Med afsæt i Klimaaftale om grøn strøm og varme 2022 af 25. juni 2022 har Klima-, Energi- og Forsyningsministeren besluttet ved pålæg af 30. juni 2022, at Energinet skal igangsætte forundersøgelserne af det finscreenede havvindmølleområde kaldet Hesselø Havvindmøllepark og fortsætte forundersøgelserne herunder miljøvurderingsprocessen for landanlæg og nettilslutning af Hesselø Havvindmøllepark.

Der er fundet behov for at opdele miljøkonsekvensvurderingsprocessen og foretage separat miljøkonsekvensvurdering af hhv. anlæggene på land og anlæggene på havet, hvis projektet skal kunne gennemføres og endeligt tilsluttes inden for den politisk vedtagne frist. En opdeling mellem anlæg på havet og anlæg på land, så disse gennemføres som to separate miljøkonsekvensvurderinger, er mulig ved anvendelse af miljøvurderingslovens §4, stk. 4 (undtagelsesbestemmelsen), der giver mulighed for helt eller delvist at undtage projekter for lovens bestemmelser.

2. Projektet

Hesselø Havvindmøllepark får en kapacitet på 800-1200 MW, der skal nettilsluttes det danske transmissionsnet. Det samlede projekt omfatter anlæg på havet og anlæg på land. På havet etableres selve havvindmølleparken, opsamlingskabler, en transformerplatform samt ilandføringskablerne frem til kystlinjen. På land etableres ilandføringskabler fra kystlinjen og frem til en ny kompenseringsstation, samt nedgravede kabler på land fra den nye kompenseringsstation og frem til Hovegård Højspændingsstation, som udvides og fungerer som Point of Connection (PoC) mellem Hesselø Havvindmøllepark og det kollektive transmissionsnet.

Udvidelsen af Hovegård Højspændingsstation til tilslutning af Hesselø Havvindmøllepark omfatter:

1. etablering af en ny 220 kV station umiddelbart vest for den eksisterende station. Stationen etableres som et lukket anlæg et såkaldt GIS-anlæg og der etableres forbindelser herfra til 400 kV-stationen

2. Udvidelse af den eksisterende 400 kV-station med 4 felter, hvortil der etableres forbindelser fra den nye 220 kV station. Der etableres ligeledes en ny stationsbygning for at skabe plads til stationsudvidelserne, og der foretages en partiel kabellægning af i alt 5 stk. 132 kV-luftledninger på de første få hundrede meter omkring stationen.

Samtidig pågår en generel udbygning af Hovedgård Højspændingsstation, som omfatter:

1. Udskiftning af en 132 kV station, dvs. etablering af en ny 132 kV-station umiddelbart øst for den eksisterende station og herefter en sanering af den gamle 132 kV-station.
2. Generel udbygning af stationen ved etablering af en 400 kV-station parallelt med den eksisterende 400 kV station på det sanerede areal.

3. Ansøgning

Energinet ansøger hermed om anvendelse af miljøvurderingslovens § 4, stk. 4 for projektet, hvorved et eventuelt krav om at gennemføre én samlet miljøkonsekvensvurdering for projektet fraviges, og der gennemføres to separate miljøkonsekvensvurderinger for hhv. den del af projektet, 1) der foregår på havet, hvor Energistyrelsen er myndighed i henhold til miljøvurderingslovens §17, stk. 4 og §3, stk. 1, nr. 28 i delegationsbekendtgørelsen¹, og den del af projektet, 2) der foregår på land, hvor Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø er myndighed i henhold til miljøvurderingsbekendtgørelsens §3, stk. 1, nr. 2². Heri ligger også, at der vil kunne meddeles tilladelse efter miljøvurderingslovens § 25 til landanlæggene, og at denne tilladelse kan udnyttes, inden der meddeles tilladelse efter VE-lovens § 25³ til anlæg på havet.

4. Begrundelse for ansøgningen

Det er Energinets vurdering på baggrund af beskrivelsen af anlægsprojekterne, at der er konkrete forhold, der taler for, at der kan foretages to separate miljøkonsekvensvurderinger for hhv. landanlæggene og selve havvindmølleparken med ilandføringskabler frem til ilandføringspunktet.

For at realisere projektet og nettilslutte Hesselø Havvindmøllepark inden for de politiske målsætninger om hurtig grøn omstilling og elektrificering af det danske samfund skal miljøkonsekvensvurdering af landanlæggene igangsættes, før der igangsættes miljøkonsekvensvurdering af anlæggene på havet, idet landanlægget skal være klar til at modtage strøm før den endelige deadline for fuld nettilslutning af havvindmølleparken. Miljøkonsekvensvurderingen for landanlæggene igangsættes dermed også inden, der er fundet en projektudvikler af selve havvindmølleparken og inden den konkrete projektudformning for selve havvindmølleparken foreligger ift. valg af mølletype, opstillingsmønster, antal møller, fundamenttyper, installationsmetoder mv. Først når disse projektforhold er blevet konkretiseret vil der kunne foretages en fyldestgørende miljøkonsekvensvurdering af selve havvindmølleparken.

Det fremgår af miljøvurderingslovens § 4, stk. 4, at: "et projekt omfattet af bilag 1 eller 2 kan i undtagelsestilfælde helt eller delvis fritages fra lovens bestemmelser om miljøvurdering, hvis dette vil skade formålet med projektet, forudsat at lovens formål, jf. § 1, opfyldes. Fritagelsen gælder ikke høring efter § 38."

¹ Bekendtgørelse nr. 259 af 06/03/2025 om Energistyrelsens opgaver og beføjelser.

² Bekendtgørelse nr. 1608 af 09/12/2024 om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter.

³ Tilladelse efter VE-lovens § 25 erstatter helt eller delvist tilladelsen efter miljøvurderingslovens § 25, jf. § 10, nr. 3 i Bekendtgørelse nr. 1608 af 09/12/2024 om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter.

Der anmodes derfor om anvendelse af undtagelsesbestemmelsen, så projektet kan gennemføres uden risiko ved separate miljøkonsekvensvurderinger og meddelelse af § 25-tilladelse samt etableringstilladelse for hhv. anlæggene på land og på havet. I nedstående fremgår vurdering af, at betingelserne⁴ for at anvendelse af fravigelsesbestemmelsen er opfyldt:

4.1 Undtagelsestilfælde og skade af projektets formål

Projektet indgår som led i den grønne omstilling af Danmark og Hesselø Havvindmøllepark udspringer af de politiske aftaler "Energiaftale" af 29. juni 2018, "Klimaaftale for energi og industri" af 16. juni 2020, "Finansloven for 2022" og "Klimaaftale om grøn strøm og varme 2022" af 25. juni 2022 og Hesselø Havvindmøllepark vil med en installeret effekt på op til 1,2 GW kunne generere grøn strøm svarende til ca. det årlige elforbrug til 1,2 million danske husstande.

Der søges om anvendelse af miljøvurderingslovens undtagelsesmulighed, da det er afgørende for opfyldelse af projektets formål, at miljøvurderingstilladelsen til anlæg på land tages i brug forud for tildeling af tilladelsen til anlæg på havet. Projektet skal bidrage til opfyldelse af sit formål om at bidrage til opnåelse af Danmarks klimamål og grøn omstilling, herunder skabe hurtig uafhængighed fra russisk energiproduktion både for Danmark og resten af Europa. Projektet har således til formål at imødekomme en strategisk interesse i vedvarende energi og understøtte en stabil og sikker forsyning heraf.

Muligheden for at gennemføre miljøvurderingsprocesser for havvindmølleparker, der etableres via udbud, og som skal have mulighed for at tilsluttes det kollektive elnet, via den skitserede tidsforskudte miljøkonsekvensvurderingsproces for hhv. anlæg på land og på havet er helt afgørende i den henseende. Der arbejdes i øjeblikket målrettet med adskillige ressourcer og tiltag både i Danmark, i øvrige lande og fra EU på at fjerne administrative byrder og effektivisere godkendelsesprocesser for VE-anlæg. Såfremt den tidsforskudte miljøkonsekvensvurdering af projektet ikke kan gennemføres, forventes der en forsinkelse af projektets endelige nettilslutning på 12-18 måneder (1 – 1 ½ år).

Energinet anfører ligeledes i miljøkonsekvensvurderingen for landanlæggene, at arbejdet på Hovegård Højspændingsstation, der ikke kun skal sikre nettilslutning af Hesselø Havvindmøllepark, er nødvendigt for at opretholde forsyningssikkerheden i det østlige Sjælland, herunder Københavnsområdet.

Det vurderes at gennemførelse af én samlet miljøkonsekvensvurdering for selve Hesselø Havvindmøllepark og de tilknyttede landanlæg dels vil medføre, at projektets bidrag til opfyldelse af de politiske klimamål og elektrificeringen af det danske samfund vil blive forsinket og dels ikke i nødvendigt omfang vil kunne bidrage til den strategiske forsyningssikkerhed af særligt det østlige Sjælland, hvilket er formålene med projektet og er afgørende for at sikre samfundsinteresser

Det bemærkes, at kriteriet om, at der skal foreligge et undtagelsestilfælde, gælder generelt for projekter omfattet af miljøvurderingslovens regler, og at gennemførelse af miljøvurderingsprocesser for havvindmølleparker på en hurtig, sikker og administrativt effektiv måde vil være helt afgørende for realisering af klimamål såvel som mål for uafhængighed af russisk energiproduktion for Danmark og Europa både på kort og langt sigt.

⁴ Interpretation line suggested by the Commission as regards the application of Directive 85/337/EEC to associated/ancillary works, s. 2.

4.2 Opfyldelse af miljøvurderingslovens formål

Det er yderligere en betingelse for at anvende miljøvurderingslovens § 4, stk. 4, at lovens formål opfyldes. Dette skal sikre, at de overordnede mål ikke tilsidesættes. Formålet med miljøvurderingsloven fremgår af lovens § 1:

”Stk. 1. Lovens formål er at sikre et højt miljøbeskyttelsesniveau og at bidrage til integrationen af miljøhensyn under udarbejdelsen og vedtagelsen af planer og programmer og ved tilladelse til projekter med henblik på at fremme en bæredygtig udvikling, ved at der gennemføres en miljøvurdering af planer, programmer og projekter, som kan få væsentlig indvirkning på miljøet.

Stk. 2. Formålet med en miljøvurdering er, at der under inddragelse af offentligheden så tidligt som muligt og forud for, at myndigheden træffer afgørelse om planen, programmet eller projektet, tages hensyn til planers, programmers og projekters sandsynlige væsentlige indvirkning på miljøet, herunder den biologiske mangfoldighed, befolkningen, menneskers sundhed, flora, fauna, jordbund, jordarealer, vand, luft, klimatiske faktorer, materielle goder, landskab, kulturarv, herunder kirker og deres omgivelser og arkitektonisk og arkæologisk arv, større menneske- og naturskabte katastroferisici og ulykker og ressourceeffektivitet og det indbyrdes forhold mellem disse faktorer.”

Kommissionen anfører i vejledningen til anvendelse af undtagelsesbestemmelsen i VVM-direktivets artikel 2, stk. 4⁵:

”3.12. En medlemsstat, der påberåber sig fritagelsen i henhold til artikel 2, stk. 4, skal overveje, om det er muligt at foretage en anden form for vurdering. Som forklaret ovenfor skal der tages hensyn til målene med direktivet, når det overvejes, om en anden form for vurdering er hensigtsmæssig. Hvis en anden form for vurdering kan foretages og anses for hensigtsmæssig, skal de indhentede oplysninger stilles til rådighed for den berørte offentlighed, og den berørte offentlighed skal informeres om afgørelsen om at indrømme undtagelsen samt grundene til, at den er blevet indrømmet. I medfør af ligheden med artikel 6, stk. 3, i direktivet om vurdering af indvirkningen på miljøet bør medlemsstaterne overveje at stille alle miljøoplysninger, der er indhentet ved brug af andre former for vurdering, til rådighed på samme måde. Anvendelsen af denne bestemmelse berører imidlertid ikke forpligtelserne vedrørende vurdering i henhold til andre direktiver (f.eks. artikel 6, stk. 3 og 4, i habitatdirektivet (8) og artikel 4, stk. 7, i vandrammedirektivet (9)).

3.13 Vurderinger kan antage mange forskellige former. Hvis et projekt f.eks. består af flere faser, kan det være hensigtsmæssigt at foretage en delvis miljøkonsekvensvurdering, der kun omfatter nogle af faserne. Mens projektets hastende karakter f.eks. kan hindre opfyldelsen af kravene om miljøkonsekvensvurdering i projektets første fase, kan det være muligt i de efterfølgende faser. Det ville være en forholdsmæssig reaktion på det pågældende undtagelsestilfælde, idet det ville sikre, at direktivets krav blev opfyldt i videst muligt omfang.”

Det vurderes, at en undtagelse fra at gennemføre miljøkonsekvensvurderingen for det samlede projekt som én samlet vurdering, herunder at der kan meddeles og udnyttes en tilladelse efter miljøvurderingslovens § 25 til landanlæggene, inden der meddeles etableringstilladelse til anlæggene på havet efter VE-lovens § 25, ikke tilsidesætter miljøvurderingslovens formål og udgør en mindre og ikke-væsentlig fravigelse af den normale miljøvurderingsprocedure. Det vurderes ligeledes, at Kommissionens anbefalinger ift. proces ved anvendelse af undtagelsen er imødekommet fuldt. Der vil således blive foretaget afgrænsning af miljøkonsekvensrapporternes indhold, afholdt lovpligtige offentlighedsfaser og der udarbejdes fulde miljøkonsekvensrapporter i henhold til reglerne i miljøvurderingslovens afsnit III for både anlæggene på land og på havet blot opdelt og forskudt i tid, da dette er afgørende for etablering og tilslutning af havvindmølleparken.

⁵ Meddelelse fra Kommissionen -Vejledning vedrørende anvendelsen af undtagelser i henhold til artikel 1, stk. 3, og artikel 2, stk. 4 og 5, i direktivet om vurdering af indvirkningen på miljøet (Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/92/EU som ændret ved direktiv 2014/52/EU) (2019/C 386/05)

Projektet på land hhv. på havet adskiller sig væsentligt ift. miljøpåvirkninger såvel som det omkringliggende miljø, der kan blive påvirket. For landdelen af projektet er der tale om nedgravning af kabler på land, etablering af kompensationsstation samt udvidelse af transformerstationen Hovegård, mens der på havet er tale om etablering af en havvindmøllepark med tilhørende offshore substation samt kabelføring til land. Selvom projektet kan betragtes som ét samlet anlægsprojekt, er der dermed en tydelig opdeling i projektet mellem anlæg på land og på havet både ift. projektets karakteristika, miljøpåvirkning, det omgivende miljø og ift. myndighedskompetencen. Det vil yderligere blive sikret, at eventuelle kumulative virkninger, der måtte være mellem de to dele af projektet, forventet udelukkende i ilandføringszonen på stranden, vil blive belyst. Dertil er der gennemført en strategisk miljøvurdering af planen for Hesselø Havvindmøllepark, hvori der indgår en vurdering af de samlede miljøpåvirkninger, som kan opstå ved en realisering af Planen for Hesselø Havvindmøllepark både på havet og på land.